

Signalenlijst Kopp Leerlingenbegeleiders

Deze kaart is een bewerking door CGG Mandel en Leie Kortrijk en de regionale werkgroep Kopp- Zuid –West-Vlaanderen van de kopp-signalenkaart van CGG Vlaams-Brabant Oost – Vestiging Leuven. Deze laatste is op zijn beurt aangepast op basis van gelijknamig materiaal origineel ontwikkeld door de Werkgroep Kopp Midden-Limburg in Nederland.

Signalenlijst KOPP

Vooraf

Deze Signalenlijst Kopp helpt u bij het screenen en observeren van jongeren met een ouder (of beide ouders) met psychische problemen.

Deze lijst kan een hulp zijn bij het overlopen van onderwerpen die relevant zijn voor een goede risico-inschatting aangaande de jongeren op dit ogenblik met andere woorden het gaat om een momentopname.

Concreet bestaat de lijst uit een overzicht van een aantal items die kunnen bevraagd of geobserveerd worden.

Het overlopen hoeft niet met “de lijst in de hand”. Wanneer de leerlingenbegeleider de thema’s in zijn “achterhoofd” houdt tijdens de contacten met de leerlingen is dit even zinvol.

Wanneer de leerlingenbegeleider vermoedt dat de jongere moeite heeft om op een adequate manier met de situatie om te gaan, geeft de lijst een overzicht van mogelijke interventies.

TE BEVRAGEN/OBSERVEREN ITEMS

1. ZICHT VAN HET JONGERE OP DE PSYCHISCHE PROBLEMEN VAN ZIJN OUDER(S).

- Beschikt de jongere over de juiste, op zijn leeftijd afgestemde, informatie over de psychische problemen van zijn ouder(s).
- Heeft de jongere zicht op de mogelijke invloed van de problemen op hemzelf.

Mogelijke interventie :

- Luisteren naar de jongere en zijn bekommernissen.
- De jongere erop wijzen dat zij niet de enige zijn die in dergelijke moeilijke gezinsomstandigheden leven.
- De jongere erop wijzen dat er over kopp algemene info te vinden is bijv. via de websites www.kopp-vlaanderen.be www.drankjewel.nl ; www.koap.be ; de kopp-boeken (die te vinden zijn in de bibliotheek) ; ....
- In samenspraak met de jongere en de ouders de brugfunctie naar het Clb toe vervullen.

2. ONDERSTEUNING VAN DE JONGERE.

- Bevragen bij wie de jongere terecht kan binnen het familiale netwerk.
- Bevragen bij wie de jongere terecht kan binnen het sociale netwerk.
- Bevragen bij wie de jongere terecht kan op school, waarbij ook aandacht gegeven wordt aan de contacten binnen de “peer”groep.

Mogelijke interventie :

- De jongere aanmoedigen om zijn normale “gezonde” ontwikkelingstaken zo goed als mogelijk te vervullen. Dit door in de contacten niet alleen te peilen naar wat fout loopt, maar ook oog te hebben voor wat wel goed gaat.
- Indien nodig in overleg met de ouders en de jongere afspreken wie, in de verschillende levensdomeinen, kan ingeschakeld worden als steunfiguren.
- Indien mogelijk met de jongere en ouders bekijken hoe het sociaal netwerk kan verstevigd worden.
- De jongere en zijn ouders erop wijzen dat er over kopp algemene info te vinden is bijv. via de web sites www.kopp-vlaanderen.be www.drankjewel.nl, www.koap.be, de kopp-boeken (die te vinden zijn in de bibliotheek) ; ....
- In samenspraak met de jongere en de ouders de brugfunctie naar het Clb toe vervullen.

3. COPINGVAARDIGHEDEN VAN DE JONGERE .

Zijn er signalen die erop wijzen dat de jongere :

- Normale ontwikkelingstaken vervuld.
- Volgens zijn mogelijkheden presteert op school.
- Uiting kan geven aan zijn gevoelens.
- In staat is aandacht, hulp of info te vragen.
- Grenzen kan stellen.
- Afstand kan nemen.
- Kan omgaan met diverse reacties uit de omgeving.
- Compenserende activiteiten kan ondernemen.

Mogelijke interventie :

- De jongere aanmoedigen om zijn normale “gezonde” ontwikkelingstaken zo goed als mogelijk te vervullen. Dit door in de contacten niet alleen te peilen naar wat fout loopt, maar ook oog te hebben voor wat wel goed gaat.
- In samenspraak met de ouders en de jongere nagaan hoe de school kan bijdragen om het functioneren van de jongere op schools vlak op peil te kunnen krijgen.
Dit kan door kleine interventies bijv. voorstellen om de jongere in de studie te laten blijven ; jongere aanmoedigingen om bij leeftijdsgenoten uitleg te vragen ; erover waken dat jongeren deel kunnen nemen aan bijv. groepswork, middagactiviteiten enz...
- Indien bovenstaande niet voldoende is en er bezorgdheid is dat de jongere in de knoop geraakt met zichzelf en/of met zijn omgeving, kan in samenspraak met de ouders en de jongere contact opgenomen worden met het Clb voor verder opvolging of eventuele doorverwijzing naar gespecialiseerde diensten.

4. SPECIFIEKE REACTIES VAN DE JONGERE.

Zijn er signalen die erop wijzen dat de jongere :

- Zich schuldig voelt over de situatie.
- Zich schaamt over de situatie.
- Lijdt onder een negatief zelfbeeld.
- Lijdt onder een te sterk verantwoordelijkheidsgevoel.
- De dingen die gebeuren niet binnen de juiste context kan plaatsen en daardoor heel wat onbeantwoorde vragen heeft.
- Andere specifieke reacties heeft op de situatie.

Mogelijke interventie :

- Luisteren naar de jongere en zijn bekommernissen.
- De gevoelens van de jongere ernstig nemen en hem erop wijzen dat die een reactie kunnen zijn op een moeilijke situatie.
- De jongere meegeven dat zij niet de enige zijn die in dergelijke moeilijke gezinsomstandigheden leven en dat die gevoelens ook voor anderen herkenbaar zijn.
- De jongere erop wijzen dat er over kopp algemene info te vinden is bijv. via de websites www.kopp-vlaanderen.be www.drankjewel.nl ; www.koap.be ; de kopp-boeken (die te vinden zijn in de bibliotheek) ; ....
- De jongere, in samenspraak met de ouders, doorverwijzen naar het Clb voor verdere opvolging of eventuele doorverwijzing naar gespecialiseerde diensten.

5. NIET-SPECIFIEKE REACTIES VAN DE JONGERE.

Zijn er signalen die erop wijzen dat de jongere :

- Zich overaangepast gedraagt.
- Verminderde schoolprestaties heeft.
- Last heeft van concentratiestoornissen.
- Gedragsstoornissen heeft.
- Last heeft van gespannenheid.
- Eetstoornissen heeft.
- Angststoornissen heeft.
- Aan depressiviteit lijdt.
- Slaapproblemen heeft.
- Psychosomatische klachten heeft.
- Automutuleert.
- Middelen (drugs/alcohol) misbruikt.
- ....

Mogelijke interventie :

- De jongere aanspreken en bezorgdheid uiten over de opgemerkte signalen.
- De jongere, in samenspraak met de ouders, doorverwijzen naar het Clb voor verdere opvolging of eventuele doorverwijzing naar gespecialiseerde diensten.